

PIEŅEMTIE TEKSTI

P8_TA(2019)0011

Eiropas Kopuzņēmums ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām

Eiropas Parlamenta 2019. gada 15. janvāra rezolūcija par Eiropas Kopuzņēmumu ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām (2018/2222(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Padomes Lēmumam, ar kuru groza Lēmumu 2007/198/Euratom, ar ko izveido Eiropas Kopuzņēmumu *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām un piešķir tam priekšrocības (COM(2018)0445),
  - ņemot vērā Padomes Lēmumu 2007/198/Euratom, ar ko izveido Eiropas Kopuzņēmumu *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām un piešķir tam priekšrocības¹,
  - ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2017. gada 13. novembra ziņojumu par Eiropas Kopuzņēmuma *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām 2016. finanšu gada pārskatiem ar Kopuzņēmuma atbildi,
  - ņemot vērā Komisijas 2017. gada 14. jūnija paziņojumu par ES ieguldījumu reformētajā *ITER* projektā (COM(2017)0319),
  - ņemot vērā Reglamenta 52. pantu,
  - ņemot vērā Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejas ziņojumu (A8-0393/2018),
- A. tā kā nākotnē kodolsintēzei Eiropas un globālajā enerģētikas kartē varētu būt liela nozīme kā potenciāli neizsmeļamam, drošam, klimatam draudzīgam, vidiski atbildīgam un ekonomiski konkurētspējīgam enerģijas avotam;
- B. tā kā kodolsintēze jau tagad sniedz konkrētas iespējas nozarei un labvēlīgi ietekmē darbvietu radīšanu, ekonomikas izaugsmi un inovāciju, un tās labvēlīgā ietekme pārsniedz kodolsintēzes un enerģētikas jomu;

---

¹ OV L 90, 30.03.2007., 58. lpp.

- C. tā kā Eiropas Kopuzņēmums *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām koordinē zinātniskos un tehnoloģiskos pētījumus un izstrādes darbības kodolsintēzes jomā;
- D. tā kā Eiropai no pašā sākuma bijusi vadošā loma *ITER* projektā, ko izstrādā ciešā sadarbībā ar *ITER* nolīguma ārpuseiropas parakstītājpusēm (ASV, Krievija, Japāna, Ķīna, Dienvidkoreja un Indija), un tā kā Eiropas ieguldījums, ko sniedz ar Kopuzņēmuma starpniecību, ir 45 % no projekta būvniecības izmaksām;
- E. tā kā Komisijas priekšlikuma grozīt Padomes lēmumu 2007/198/*Euratom* mērķis ir nodrošināt finansējumu turpmākai Eiropas dalībai *ITER* projektā uz visu nākamās daudzgadu finanšu shēmas laiku, lai garantētu projekta nepārtrauktību, kura uzdevums ir panākt būtisku zinātnes izrāvienu civila izmantojuma kodolsintēzes izstrādē, kam galu galā būtu jāsekmē drošas, noturīgas enerģijas ražošana, kas atbilst Parīzes nolīguma mērķiem,
1. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu Padomes lēmumam, ar kuru groza Lēmumu 2007/198/*Euratom*, ar ko izveido Eiropas Kopuzņēmumu *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām un piešķir tam priekšrocības, jo ar šo priekšlikumu tiks radīts pamats Kopuzņēmuma darbību finansēšanai laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam saskaņā ar *Euratom* līgumu;
  2. pauž nožēlu, ka Padome nav apspriedusies ar Parlamentu, un atzinīgi vērtē Komisijas publikācijā “Stāvoklis Savienībā 2018. gadā” pausto nodomu apsvērt risinājumus “attiecībā uz uzlabotu kvalificēta vairākuma balsošanu un iespējamu *Euratom* līguma reformu”; sagaida, ka šādas reformas rezultātā Parlamentam tiks piešķirtas līdztiesīga likumdevēja pilnvaras;
  3. atgādina, ka šī eksperimentālā reaktora būvniecība ir novilcināta, jo sākotnēji bija plānots, ka *ITER* jāuzbūvē līdz 2020. gadam, taču 2016. gadā *ITER* padome apstiprināja jaunu grafiku, saskaņā ar kuru posms “Pirmā plazma” ir jāpabeidz 2025. gada decembrī, kas ir agrākais termiņš, kādā tehniski iespējams uzbūvēt *ITER*;
  4. uzsver, ka *Euratom* ieguldījumu Kopuzņēmumā laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam nedrīkst pārsniegt;
  5. uzsver — lai nepieļautu, ka katrā nākamajā pārskatīšanā projekta izmaksas tiek paaugstinātas, lai novērstu paredzēto operatīvo termiņu nokavējumus un nodrošinātu, ka noteiktais darbu grafiks ir maksimāli uzticams, *ITER* organizācijai ikvienā pārskatītajā grafikā būtu jāparedz saprātīgas rezerves neparedzētiem gadījumiem; šajā ziņā atbalsta Komisijas ierosinātos noteikumus par rezervēm neparedzētiem gadījumiem, proti, attiecībā uz darbu grafiku papildus paredzēt laikposmu līdz pat 24 mēnešiem un attiecībā uz budžetu — 10–20 % līdzekļu;
  6. atzinīgi vērtē *ITER* organizācijas ieviesto jauno riska pārvaldības pieeju un mudina *ITER* padomi vēl vairāk samazināt apakškomiteju skaitu, saskaņot to funkcijas un nepieļaut pienākumu pārklāšanos;
  7. aicina Padomi apstiprināt Komisijas priekšlikumu, iekļaujot šādas izmaiņas:
    - norādīt *Euratom* ieguldījumu Kopuzņēmumā gan salīdzināmās, gan pašreizējās

cenās,

- skaidrības labad visā tekstā vārda “Kopiena” vietā lietot “*Euratom*”,
  - iekļaut skaidrus noteikumus par komiteju, kuras palīdz Kopuzņēmuma valdei, sastāvu, pastāvīgo vai pagaidu statusu, sanāksmju skaitu un locekļu atalgošanas metodi, jo īpaši attiecībā uz Administratīvo un vadības komiteju, Iepirkumu un līgumu komiteju un Tehnisko padomdevēju grupu,
  - novērtēt un nepieļaut Administratīvās un vadības komitejas un Tehniskās padomdevējas grupas pienākumu pārklāšanos attiecībā uz projekta plāniem un darba programmām,
  - ieviest noteikumus par *ITER* uzņēmējvalsts ieguldījumiem,
  - iekļaut III pielikumā (“Finanšu regulējums: vispārējie principi”) prasību Kopuzņēmuma finanšu regulējumā paredzēt noteikumus un procedūras ieguldījumu natūrā novērtēšanai,
  - iekļaut 5. pantā un III pielikumā noteikumus, ar ko Kopuzņēmumam atļauj saņemt finansējumu tādu finanšu instrumentu veidā, kas saistīti ar apvienošanas darbībām, kuras īsteno saskaņā ar turpmāko programmu *InvestEU*;
  - precizēt Apvienotās Karalistes kā *Euratom* locekles lomu un ieguldījumu, jo īpaši saistībā ar potenciālo dalību *ITER* projektā;
  - iekļaut noteikumus par sinerģiju un sadarbību starp *ITER* un *Euratom* Pētniecības un apmācības programmu laikposmam no 2021. līdz 2025. gadam,
  - apsvērt sadarbību ar novatoriskiem maziem un vidējiem privātā sektora rīcībspēkiem, tādiem kā jaunuzņēmumi, kuri eksperimentē ar jaunām pieejām un tehnoloģijām un kurus varētu iesaistīt pētniecības programmā un organizāciju tīklā, kas paredzēts zinātniskiem un tehnoloģiskiem kodolsintēzes pētījumiem;
  - precizēt noteikumus par Kopuzņēmuma sagatavotajiem gada ziņojumiem un novērtējumiem;
  - iekļaut priekšlikumā ieteikumu izpētīt, kādas vēl ir iespējas izmantot materiālus, ko pašlaik izmanto *ITER* projektā;
8. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.